

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Marek Sawicki

Warszawa, 2008-09- 05

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 8. 09. 08.

nr. 5254 podpis. *Borusewicz*

SEKRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 10. 09. 08.
nr. 5254 podpis. *B*

RR.pro-0506/ 194/2008

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku

W nawiązaniu do oświadczenia Panów Senatorów Grzegorza Wojciechowskiego oraz Wojciecha Skurkiewicza, załączonego przy piśmie z dnia 31 lipca br., w sprawie niskich cen skupu owoców miękkich – w szczególności wiśni, przekazuję Panu Marszałkowi odpowiedź na zawarte w ww. oświadczeniu pytania.

Do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi docierały liczne sygnały od przedstawicieli organizacji zrzeszających sadowników, dotyczące trudnej sytuacji w sektorze produkcji wiśni. Bieżące analizy cen pozostałych owoców miękkich (truskawki, maliny, czereśnie, porzeczki) nie potwierdziły jednak występowania sytuacji kryzysowej na tych rynkach. Nie było także żadnych niepokojących sygnałów ze strony przedstawicieli producentów tych owoców w bieżącym sezonie ich zbiorów.

Trudna sytuacja, która miała miejsce na rynku wiśni kierowanych do przetwórstwa związana z bardzo niskimi cenami oferowanymi przez przetwórców, to rezultat nałożenia się następujących problemów:

- podaż wiśni przekraczająca popyt reprezentowany przez zakłady przetwórcze ulokowane w Polsce;
- rozdrobniona podaż ze strony producentów oraz brak kontraktacji.

Skutkiem ww. problemów jest znikomy wpływ producentów na funkcjonujące na rynku wiśni ceny, ze względu na brak możliwości ich negocjowania. Dodatkowym

czynnikiem negatywnie oddziałującym na rentowność produkcji wiśni są rosnące koszty siły roboczej, zwłaszcza, gdy mamy do czynienia z ręcznym zbiorem owoców.

Resort rolnictwa koncentruje swoje działania na tym, aby zapewnić jak najbardziej korzystne, przejrzyste i proste w zastosowaniu krajowe przepisy wykonawcze, mające na celu zachęcanie producentów do zakładania grup i organizacji producentów owoców i warzyw oraz zrzeszania się w nich, gdyż to one mogą najskuteczniej zapobiegać zaistniałym problemom.

Głównym celem grup lub organizacji producentów owoców i warzyw jest umacnianie pozycji rynkowej producentów. Podmioty te mogą efektywnie planować produkcję, tak aby dostosować ją do popytu, zarówno pod względem ilości jak i jakości. Ponadto, koncentrując podaż stają się odpowiednio dużymi partnerami dla zakładów przetwórczych koncentrujących duży popyt. W takich relacjach grupy i organizacje miałyby realny wpływ na poziom cen, które uzyskują za dostarczane do przetwórstwa wiśnie. Podmioty te posiadając osobowość prawną mogłyby być stroną w kontraktach zawieranych bezpośrednio z zakładami przetwórczymi.

Grupy i organizacje koncentrując znaczny popyt na środki produkcji tj. nawozy, środki ochrony roślin mogą także skutecznie negocjować ceny zakupu tych produktów. Bardziej uzasadnione ekonomicznie są także inwestycje w maszyny służące do zbioru (np. kombajny), przygotowania produktów do sprzedaży (np. sortownice), które w znacznym stopniu mogą ograniczyć zapotrzebowanie na coraz droższą siłę roboczą. Wiele z tego rodzaju urządzeń może być przedmiotem wsparcia przysługującego grupom i organizacjom producentów owoców i warzyw.

W celu stymulowania procesu powstawania grup i organizacji producentów owoców i warzyw, przepisy wspólnotowe przewidują poniżej opisane formy wsparcia.

Wsparcie dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw

Są dostępne dwa rodzaje pomocy dla grup producentów:

- wsparcie na założenie i funkcjonowanie grupy producentów, które wynosi odpowiednio: 10%, 10%, 8%, 6%, 4% rocznej wartości produkcji sprzedanej przez grupę, w kolejnych latach realizacji planu dochodzenia do uznania z zachowaniem limitu 100 000 € rocznie (stawka tego wsparcia jest redukowana o 50%, dla wsparcia kalkulowanego od wartości produkcji sprzedanej, o którą przekroczone równowartość 1 000 000 €);
- wsparcie na pokrycie części kwalifikowanych kosztów inwestycji (od 55 do 75%) realizowanych w ramach planów dochodzenia do uznania. W Polsce wsparcie to określono na najwyższym dopuszczalnym prawodawstwem wspólnotowym poziomie tj. 75%.

Zgodnie ze stosownymi przepisami krajowymi inwestycje realizowane z udziałem tego wsparcia to m.in. budynki i budowle oraz maszyny i urządzenia służące do magazynowania, sortowania, mycia, przygotowania do sprzedaży (np. pakowania), a także transportu owoców i warzyw.

Po zakończeniu realizacji planu dochodzenia do uznania grupa producentów musi przekształcić się w organizację producentów. W przeciwnym wypadku wiąże się to z koniecznością zwrotu 100% uzyskanego przez grupę wsparcia.

Wsparcie dla uznanych organizacji producentów owoców i warzyw

Organizacje producentów mają zgodnie z założeniami wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw stać się docelowo podstawowym filarem funkcjonowania rynku owoców i warzyw. Podmioty te zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami wspólnotowymi, muszą zapewniać realizację szeregu celów na rzecz swoich członków, m.in. działać w ich imieniu i na ich rzecz, zwłaszcza z punktu widzenia ich ekonomicznego interesu. Ponadto podmioty te muszą zapewniać swoim członkom środki techniczne niezbędne do zbioru, magazynowania, pakowania oraz sprzedaży ich produktów, a także wsparcie techniczne w zakresie prośrodowiskowych praktyk uprawy.

Pomoc przyznawana tym podmiotom, jeśli realizują one program operacyjny, może wynosić 4,1% wartości produkcji sprzedanej przez daną organizację producentów. Pułap ten może zostać zwiększony do 4,6 %, jeśli organizacja realizuje środki zarządzania kryzysowego.

Wsparcie to jest ograniczone do:

- 60% założonego przez organizację funduszu operacyjnego;
- 50% faktycznie poniesionych w ramach programu operacyjnego kosztów.

Należy podkreślić, że ww. opisane rozwiązania są dostępne dla producentów praktycznie wszystkich istotnych z gospodarczego punktu widzenia uprawianych w Polsce gatunków owoców i warzyw, w tym również porzeczek, agrestu, czereśni i wiśni.

W dniu 29 sierpnia br., opublikowana została przygotowana przez Ministerstwo ustawa, która implementuje zreformowane przepisy wspólnotowe regulujące kwestie związane ze wspólną organizacją rynku owoców i warzyw – w tym zwłaszcza te odnoszące się do grup i organizacji producentów owoców i warzyw.

W ślad za ustawą pojawiają się stosowne rozporządzenia, które już wkrótce będą konsultowane z sektorem. Wiele z nich będzie zawierało przepisy określające bardzo istotne zagadnienia dotyczące funkcjonowania podmiotów posiadających status grup i organizacji producentów. Ministerstwo koncentruje się na tym, aby możliwości wspierania tych podmiotów były jak najszersze, a warunki możliwie ograniczone oraz jak najczytelniej określone.

Ponadto wobec wielu sygnałów pochodzących od producentów wiśni, w dniu 21 lipca wystosowano do Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pismo, w którym zwrócono uwagę na zjawisko oferowania jednolitych, niskich cen przez dużą część zakładów przetwórczych skupujących wiśnie oraz stosowanie niedozwolonych klauzul w kontraktach zawieranych pomiędzy producentami oraz zakładami przetwórczymi, dotyczących dostaw tych owoców. W odpowiedzi na powyższe pismo Prezes UOKiK wyjaśniła, że niskie ceny oferowane w skupie za wiśnie przez przedsiębiorstwa przetwórcze nie muszą wynikać z antykonkurencyjnego porozumienia. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, tak niskie ceny mogą być efektem podążania przedsiębiorców za tendencją zewnętrzną zmian na danym rynku lub bieżącego

dostosowywania się przedsiębiorców do zmieniających się warunków konkurencji na rynku wewnętrznym. Ponadto w piśmie, o którym mowa wskazano, że fakt zawarcia porozumienia cenowego musi zostać udowodniony. W konkluzji pisma stwierdzono, że w świetle materiału zebranego i przeanalizowanego przez Prezesa UOKiK, wydaje się, że działania przedsiębiorców na rynku wiśni, nie są wynikiem stosowania praktyk ograniczających konkurencję, w szczególności zawarcia zakazanego porozumienia, natomiast wynikają z sytuacji na tym rynku.

Należy mieć na uwadze iż podjęcie wszelkich inicjatyw zmierzających do poprawy sytuacji producentów owoców, na bieżącym etapie, musi być spójne ze zobowiązaniami, jakie Wspólnota podjęła na forum Światowej Organizacji Handlu, gdzie coraz bardziej ograniczany jest zakres instrumentów polegających na udzielaniu wsparcia do produkcji produktów rolnych. W związku z tym wprowadzenie dotacji do produkcji ww. owoców jest mało prawdopodobne.

W ramach przeprowadzonej w 2007 r. na forum wspólnotowym reformy wspólnej organizacji rynku w sektorze owoców i warzyw, Polska ubiegała się o objęcie wsparciem do powierzchni upraw truskawek, malin, czarnych porzeczek oraz wiśni. Na etapie negocjacji, które miały miejsce w czerwcu 2007 r. Komisja wyraziła zgodę na wprowadzenie do przepisów projektu rozporządzenia Rady rozwiązań umożliwiających zastosowanie w niektórych krajach członkowskich wsparcia powierzchniowego dla truskawek oraz malin. Zgodnie z ustaleniami, jakie podjęto w ramach prac nad reformą wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw w 2007 r. pomoc obszarowa dla truskawek i malin jest pomocą przejściową stosowaną do 31 grudnia 2012 r. Komisja na końcowym etapie dyskusji nad nowymi uregulowaniami wyraziła zgodę na wprowadzenie ww. systemu wsparcia uwzględniając uzasadnienie wg którego okres 5 lat jest okresem odpowiednim na dokonanie przez sektor odpowiednich działań restrukturyzacyjnych (np. zmiana odmian na konsumpcyjne, utworzenie grup i organizacji producentów).

Negatywne stanowisko wobec wprowadzenia możliwości tego rodzaju wsparcia w przypadku czarnych porzeczek oraz wiśni, Komisja uzasadniała występowaniem problemu dużej dysproporcji pomiędzy podażą a popytem tych produktów na rynku wspólnotowym. Zdaniem Komisji zastosowanie wsparcia na tych rynkach skutkowałoby jeszcze ostrzejszym nasileniem się tego problemu, a w konsekwencji pogłębieniem się kryzysu strukturalnego w tych sektorach.

Zdaniem resortu rozwiązania, jakie aktualnie funkcjonują w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, a w szczególności wspólnej organizacji rynków rolnych, są bardzo adekwatne wobec problemów, z którymi mamy do czynienia w Polsce. Wspieranie organizowania się producentów owoców i warzyw wobec bardzo rozdrobnionej produkcji ogrodniczej stanowią w długiej perspektywie rozwiązanie, które przyczyni się do przywrócenia równowagi na rynkach tych produktów. Grupy oraz organizacje producentów konsolidujące dużą skalę podaży będą miały znacznie większą możliwość wpływania na ceny oferowane przez podmioty reprezentujące duży popyt, w porównaniu z wpływem, jaki na poziom cen mają obecnie pojedynczy producenci.

W chwili obecnej trudno jest ocenić, w jakiej sytuacji będą znajdowały się sektory produkcji owoców miękkich w 2013 r., niemniej jednak można założyć, że poziom zorganizowania producentów tych owoców może nadal pozostawać nie w pełni

zadowolający. W związku z tym, w ramach dyskusji na forum wspólnotowym nad kolejną reformą, resort prawdopodobnie będzie postulował za utrzymaniem rozwiązań stymulujących organizowanie się producentów owoców i warzyw, polegających na możliwie najwyższym wsparciu finansowym.

W odniesieniu do kwestii poziomu zainteresowania jakim cieszył się mechanizm dopłat do produkcji truskawek i malin uprzejmie informuję iż rok bieżący jest pierwszym rokiem funkcjonowania w Polsce systemu pomocy powierzchniowej dla owoców i warzyw. Zgodnie z danymi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w biurach powiatowych ARiMR złożono 36,5 tys. wniosków o przyznanie płatności do owoców miękkich na łączną powierzchnię 32,6 tys. ha (przyznana Polsce maksymalna powierzchnia referencyjna upraw owoców miękkich, do której można przyznać płatności wynosi 48 tys. ha). Ilość tych wniosków nie musi jednak pokrywać się z ilością wypłat zrealizowanych w ramach systemu, bowiem nie do wszystkich wniosków został dołączony komplet niezbędnych dokumentów (np. umowy z przetwórcami).

Mam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia stanowią wyczerpującą odpowiedź na pytania zamieszczone w oświadczeniu Panów Senatorów Grzegorza Wojciechowskiego oraz Wojciecha Skurkiewicza.

Z powrotem

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Michał Sawicki

Do wiadomości:

Pan Waldemar Pawlak - Minister Gospodarki